

Światowy Dzień Świadomości Autyzmu

2 kwietnia, jak co roku, obchodzony jest **Światowy Dzień Świadomości Autyzmu**. Działania, które wtedy podejmujemy, mają na celu upowszechnianie wiedzy na temat spektrum autyzmu oraz budowanie wrażliwości społecznej.

Oto kilka faktów i mitów dotyczących tego zaburzenia.

FAKTY

Autyzm jest zaburzeniem neurorozwojowym, które wiąże się z nieprawidłowym rozwojem i działaniem mózgu we wczesnym dzieciństwie. Osoby ze spektrum autyzmu charakteryzują się trudnościami w wielu obszarach życia.

Mają trudności w zakresie umiejętności nawiązywania kontaktów i relacji społecznych – z pewnością jest to jedna z największych trudności osób będących w spektrum. Może się objawiać unikaniem kontaktu wzrokowego czy niechęcią do dotyku lub przytulania. Często osoby ze spektrum są bardziej zainteresowane przedmiotami niż ludźmi, stąd nie wykazują chęci nawiązywania bliższego kontaktu z drugą osobą. Warto jednak zwrócić uwagę, że osoby wysoko funkcjonujące wykazują inicjatywę integrowania się z ludźmi. Niestety często są odbierane jako dziwaczne, ze względu na swoje specyficzne zachowanie i nieumiejętność zrozumienia zasad społecznych.

Mają problemy w zakresie umiejętności komunikowania się – opóźniony rozwój mowy to również charakterystyczna cecha dzieci w spektrum autyzmu. Dzieci, które osiągną umiejętność komunikacji mogą nie rozumieć znaczenia wielu słów, a także ironii czy sarkazmu. Te ostatnie traktują dosłownie. Wpływa to na duże trudności w prowadzeniu rozmowy. Często dzieci takie nawet nie próbują zastępować mowy innymi formami komunikacji – gestem, mimiką, wskazywaniem obrazków w książkach. Warto zwrócić uwagę, że dziecko w spektrum nie używa mowy, aby się komunikować.

Przejawiają tendencję do powtarzających się, sztywnych wzorców zachowań – dzieci najczęściej bawią się schematycznie. Zabawa jest powtarzalna, ma stałe elementy. Dla otoczenia może być odbierana jako dziwna.

Mają specyficzne i wąskie zainteresowania – specyficzne zainteresowania mogą dotyczyć niektórych cech przedmiotów (np. powierzchni, koloru, faktury) lub też wykorzystywania ich w nietypowy sposób (np. kręcenie nimi, ostukiwanie, oglądanie krawędzi). Osoby wysoko funkcjonujące mogą z kolei wykazywać się niezwykłą wiedzą w tematach, które są dla nich interesujące. Zwykle wtedy następuje fiksacja na danym temacie, co dla rozmówcy może być bardzo męczące, gdyż dzieci z autyzmem są w stanie w kółko opowiadać o fascynujących ich pociągach, grach czy filmach.

Wykonują powtarzalne ruchy całego ciała – stereotypie ruchowe są to samoczynnie powtarzające się, bezużyteczne i często rytmiczne ruchy, takie jak kołysanie całego ciała, kręcenie i kiwanie głową, zwijanie włosów czy uderzanie w dłonie.

Charakteryzują się wrażliwością sensoryczną – osoby w spektrum autyzmu inaczej odbierają dźwięki, światło, obrazy, inaczej odczuwają dotyk, zapach, smak czy ból. Różnego rodzaju bodźce mogą na nich działać zarówno przerażająco czy drażniąco, jak i fascynująco. Problemy sensoryczne mogą przyczyniać się do unikania przez nich

przebywania w grupie ludzi, zakrywania uszu, niechęci do zakładania niektórych ubrań czy jedzenia określonych potraw.

MITY

Autyzm to choroba.

Autyzm to całościowe zaburzenia rozwojowe, nie choroba.

Autyzm można poznać po wyglądzie osoby.

Nie ma takich cech w wyglądzie, które wskazywałyby, że ktoś ma autyzm.

Wszystkie osoby z autyzmem funkcjonują podobnie.

Osoby z autyzmem nie funkcjonują podobnie, bo stopień nasilenia zaburzeń u każdej osoby jest różny różny. Na jednym biegunie mogą być osoby niemówiące oraz zmagające się z ogromnymi trudnościami w różnych obszarach m.in. w kontaktach z innymi ludźmi, gdzie na drugim biegunie będą osoby wysoko funkcjonujące. Problemy tych ostatnich dotyczą najczęściej rozumienia i adekwatnego reagowania w sytuacjach społecznych, rozumienia emocji i zachowania innych osób czy dosłowności w rozumieniu mowy (problem ze zrozumieniem żartów, przenośni, ironii itp.). Każda osoba w spektrum autyzmu jest inna i ma swoją własną historię.

Osoby z autyzmem nie rozumieją, co się do nich mówi.

Nie jest to prawdą, jednak trzeba mieć na uwadze, że ważne jest odpowiednio dostosowane słownictwo. **Do osób z autyzmem należy mówić prostym, zrozumiałym językiem, unikać metafor, słów i zwrotów mogących mieć podwójne znaczenie.**